DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 25.IX.1930
krat, ——

Poštnina plačana v gotovini *V Ljubljani, dne 25. septembra 1930.* *Štev. 9. Letnik LXXI. (Šol. leto 1930/31)*

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Za izvajanje šolskega zakona.

Edina pravica, ki jo imamo mi učitelji — je zakon. On nam daje, kar imamo, z njim bomo dobili, kar upamo še dobiti in kar nam za delo pripada.

Zakon pa ni dovolj da izide, ampak ga je treba tudi izvajati.

Težko se je dvigniti iz starih kolovozov. Lažje je hoditi po njih in komodneje je, kakor stopiti na neizhojeno pot in jo šele uglajevati, često graditi. — Tako lahko cincarimo še dolgo dobo, lepo po starem, ne oziraje se na novo, predpisano.

Škoda, ki nastaja zaradi odlašanja izvedbe novih predpisov in pristopanja k k novim ciljem zakona, je velika, je neprecenljiva in se zamujene prilike in zamujeni čas razvidi šele tedaj, ko ga ni mogoče več nadomestiti. Tako je šele pozneje potreba graditi ono, kar bi bilo z ozirom na čas, ki je bil na razpolago, že zdavna lahko izgrajeno.

Tudi mi, učitelji smo dobili svoj zakon.

Ne moremo sicer preko ugotovitve, ki so jo zastopniki učiteljstva iznesli tudi na merodajnih mestih, **da se s tem zakonom ni izboljšal materijalni položaj učiteljstva, ampak da se mu je celo poslabšal.** Toda v zakonu je toliko lepih in dobrih smotrov za šolo in učiteljstvo, toliko točk, katerih izvršitev in izvedba bo značila velik napredek za šolstvo in narod ter bo dvignila tudi naš stan, **da ni v našem interesu odlašanje izvajanja zakona, bodisi s sklicevanjem na pravilnik, bodisi z ozirom na druge okoliščine.**

Leto dni bo skoro, kar je bil zakon izdan. In če listamo danes po njem, vidimo, da je polno stvari v njem, ki so jasne in ki ne potrebujejo ne pravilnika in ne posebnega tolmačenja za izvedbo. Preglejmo pa, koliko se že ravna po teh določbah in koliko so se že izvedle, pa bomo dobili nedostatke in bomo lahko ugotovili, da se ni storilo vse, kar bi se lahko storilo.

Težko je priti iz starih kolovozov...

Treba železne roke, treba energije in treba vztrajne volje in načrta, da se zapelje voz v novi pravec, da se ovrže energično zastarelo in se nadomesti z novim. V prvi vrsti je pa treba točno in vsestrano poznavanje novega zakona samega, njegovih ciljev in duha tega zakona, ki ga je treba izvesti. Treba programa tudi v podrobnem, v izvedbi.

Ovinkarstvo nas ne bo dovedlo nikamor; izjeme se ne bodo mogle vzdrževati. Tudi trdote in neprilike bo treba premagati; razvade, ki jih zakon ne pozna, je treba odpraviti.

Kdor je prebiral parlamentarne govore raznih držav ob priliki obravnav šolskih zakonov, ta je razvidel, da so vsi govorniki neprestano poudarjali, da je življenje zakona in izvedba istega vselej v rokah učitelja. Učiteljstvo je ono, ki bo dalo šolskemu zakonu živo moč, moč življenja in izvajanja; brez resne in trdne volje učiteljstva ostane zakon mrtev.

Tega se moramo zavedati.

Vprašajmo se sami — še preden pokažemo drugam — ali smo sami dodobra proučili zakon; ali smo sami ukrenili že vse, da preuredimo šolo in pouk po njem; ali se ravnamo po njem in ga izvajamo?! Morda bo kdo rekel, da ni oportuno, da prihaja to z naše strani. Njim naj odgovarjajo naši zanamci, njih sodba o nas, ki se bo sigurno glasila: **da smo bili iz interesa do šole in naroda dolžni to storiti.** Zavedati se moramo dolžnosti napram času v katerem živimo, da ne bo zgodovina kazala na nas, kakor da se nismo zavedali momenta v katerem smo živeli in da nismo bili kos svoji nalogi.

Pa še eno je, na kar moramo misliti. Zgodovina šolstva in izvedbe šolske zakonodaje ni ravno rožnata. Vsi dobro vemo, da so se ravno šolski zakoni provedli z največjimi težavami in da so imeli nebroj nasprotnikov. Ne samo načelne stvari, tudi v malenkostih je bilo polno nasprotnikov, ki so sabotirali šolsko zakonodajo, ki so ovirali nje izvedbo in ki so direktno hujskali proti šolski zakonodaji in odredbam.

Kar smo si priborili učitelji, smo si morali priboriti z veliko težavo, z velikim naporom, z žrtvijo lastnih osebnih interesov, iz idealizma do stvari. Za šolske zadeve smo se morali boriti, kakor bi se borili za svoje osebne zadeve.

Šli smo in zmagovali smo preko nasprotnikov in preko oblasti, ki so nam iz nerazumevanja do stvari delale ovire, čeprav smo se borili za interese napredka šole in prosvete. To je naša zgodovina!

Danes se premalo zavedamo, da teh ovir v marsikaterem oziru ni. Premalo izrabimo to ugodnost, preveč smo še skromni glede zahtev, ki nam jih daje zakon.

Danes niso časi za hujskanje proti šolskemu zakonu; danes niso časi za sabotažo šolskega zakona.

»Zakon se mora striktno izvajati!« Tako se glasi odgovor v slučaju prošenj za popustljivost.

In mi, učitelji, ali dovolj opozarjamo sebe in druge na izvedbo nujno potrebnih zakonskih določb. Poslužimo se vsepovsod in ob vsaki priliki pravic, ki nam jih daje zakon ter zahtevajmo tudi javno njih izvajanje. Ako bomo sami zahtevali izvajanje zakona se bo izvedel, ako bomo pa sami opuščali in prepuščali času izvajanje dobrin zakona, potem bomo sokrivi nad usodo šolstva in usodo lastnega stanu.

Na nedostatke je treba opozarjati; nedostatke je treba bičati! Tudi javno je treba opozarjati na nje, seveda v dopustni in povsem verodostojni obliki — z neoporečnimi konkretnimi dokazi.

To ni zabranjeno!

Prav v zadnjem času smo čitali o tem sledečo oficijelno odločbo:

»Predsednik ministrskega sveta, general Peter Živković, je dobil z raznih strani poročila, da se v tisku ne sme kritizirati delovanje javnih organov državne, banovinske in občinske oblasti. Pooblaščeni smo objaviti: Z nobenim zakonom in tudi po tiskovnem zakonu ni prepovedana objektivna kritika dela in ponašanja organov oblasti, marveč je vsakomur svobodno, da lahko potom tiska svobodno kritizira in opozarja na nepravilnosti vsakega organa oblasti, seveda pod osebno odgovornostjo za resničnost svojih navedb. Gospod ministrski predsednik je izdal potrebna navodila za pravilno uporabo in izvajanje tiskovnega zakona.«

Kar smo zamudili v prvem letu glede izvajanja šolskega zakona, ne zamujajmo še nadalje, temveč pojdimo vsi na delo, da priborimo zakonu polno veljavo in s tem uveljavimo šolo in svoj stan.

Pokažimo javnosti in merodajnim faktorjem, da stoji za tem zakonom učiteljstvo strnjeno, enodušno, ki zahteva, da se zakon izvaja ter hoče biti tudi njega čuvar in ne bo dopuščalo, da bi se mu rušila edina trdna podlaga na katero se lahko opira — izpod nog.

„Naš rod" in „Mladinska Matica".

Letošnje leto smo združili obe mladinski literarni podjetji.

Ker se pa čas za naročilo prvega zvezka »Našega rodu« naglo približuje, se obračamo tem potom na vse učiteljstvo naše banovine, da čim preje pobere članarino za mesec oktober in isto pošlje na naslov: Poverjeništvo UJU, Ljubljana, Mladinska Matica.

Članarina znaša za oboje skupaj za vsak posamezni mesec 2·50 Din.

Evidenco naročnikov naj si uredi vsak tovariš(ica) po svoji uvidevnosti.

Od strani uprave odpadejo od sedaj dalje: dopisne naročilnice in naročilne pole. Seveda je treba potem ob vsaki pošiljatvi natančno navesti koliko učencev je plačalo naročnino in za koliko mesecev vsak naročnik. Tega dela se je pa treba nemudoma lotiti, da bo naročnina pravočasno došla na upravništvo in tako ne bo zamude s tiskanjem. Naročilo se bo izvršilo po sledeči razpredelnici na zadnji strani poštne položnice. Na primer:

Za mesec	izvodov	znesek	
oktober	20	50·—	Din
november	5	12·50	„
december	5	12·50	„
januar	5	12·50	„
februar	5	12·50	„
marec	5	12·50	„
april	5	12·50	„
maj	5	12·50	„
junij	5	12·50	„
Na zastankih	—	—	„
Za vezavo	2	26·—	„
Za poštnino	—		„
Skupaj . .		176·—	Din.

Naročnino bodo pošiljali poverjeniki potom položnic, na katerih bodo zadaj v naročilni razpredelnici natančno vpisali:

Koliko izvodov naročujejo. (Glej mesec oktober).

Ako je kaj učencev vplačalo naročnino za več mesecev, se to število zabeleži pri vsakem naslednjem mesecu v rubriko za izvode in znesek, spodaj se pa označi vsota za zastanke in vezavo, na kar sledi skupna vsota.

Celoletna naročnina znaša devet mesečnih obrokov po 2·50 Din in velja za skupno naročilo na »Naš rod« in »Mladinsko Matico«. Naročnikov samo na »Naš rod« ali »Mladinsko Matico« uprava ne sprejema. Če bi se hotel kak učenec naročiti v kakem poznejšem mesecu, mora doplačati tudi za vse pretečene mesece, t. j. od oktobra dalje. Ta doplačila se vpišejo na položnicah v predzadnji rubriki — zastanki.

Za učence, ki bi hoteli imeti vezane izvode »Mladinske Matice«, je treba tudi posebej označiti poslani znesek v rubriki »za vezavo«. Prispevek zanjo znaša, kakor doslej 13 Din.

Vsa praksa naročevanja bo na ta način precej enostavna. Nekoliko bolj komplicirano postane obveščanje le v tistih slučajih, če se naročniki izsele na drugo šolo. Kakor bi uprava zelo rada prihranila vsako posebno dopisovanje vendar je zaradi evidence naročnikov v naših knjigah neobhodno popotrebno, da nam cenjeni tovariši in tovarišice poverjeniki naznanijo take slučaje posebej na dopisnicah takoj ob preselitvi. Tako obvestilo bi se izvršilo takole:

»Meseca januarja se je preselil en naročnik v Dob, plačal je na tej šoli za 3 mesece in za vezavo.« Če se izseli več učencev na različne šole je treba vsako šolo in število učencev v sporočilu posebej omeniti. Stroške za poštnino takih sporočil naj si vsak poverjenik odtegne od naročnine in to označi na položnici v za to namenjeni rubriki.

Ker je zahteva novodobne moderne šole, da otroci posvečajo svojo pozornost ne samo čitanju šolskih knjig, ampak tudi mladinskim listom, naj učiteljstvo stori vse, da se število naročnikov v primeri z onim lanskega leta, letos ne bo znižalo, ampak če mogoče zvišalo. Predvsem pa pošljite čimpreje naročnino za mesec oktober.

Uprava »Našega roda« in »Mladinske Matice«.

Tečaj škole rada u Krku.

Učitelji i učiteljice osnovnih škola sakupljeni u tečaju škole rada u Krku za vrijeme od 6. VII. do 14. VIII. 1930. god. podnose slijedeću

r e s o l u c i j o :

Škole su od uvijek bile društveni i narodni faktori u kojima se čuvala i njegovala narodna tradicija, kristalizirana narodna duša u svim svojim kulturnim pokretima i težnjama i gdje su se pribirale i jačale nove narodne snage koje će čuvati i unapredjivati sve narodno blago, stvarati bolje izglede u budućnosti i saradjivati na općim i ljudskim kulturnim težnjama. Zato je od velike važnosti sami rad škola njihova spoljašnja i unutarnja organizacija, te duh koji u njima vlada. Nije svejedno da li se u školama radi kako bilo, samo da se one održe kao stvarne pojave,

Tovarišice, tovariši! Došla je doba za nabiranje naročnikov za „Naš rod". Poprimite tudi letos z vsem elanom, da dosežemo častno število, kakor lani.

LISTEK.

SLAVKO IMROVLJE, gl. pov. U. F. S.:

Jugoslovensko ferijalno učiteljstvo na Jadranu pod okriljem U. F. S.

»Mile mi Dalmacije, zaboravit ne ću ja...!«

Učiteljski Fer. Savez je že po prvem letu svojega obstoja realiziral glavni program in to je: prva samostojna učiteljska kolonija. Kakor morda pri malokateri organizaciji, je veljalo za U. F. S.: »Vsak začetek je težak« zaradi tega, ker nismo prejeli od nikoder tako potrebne finančne podpore za nabavo postelj, slamnjač in drugo. Upravni odbor U. F. S. je prevzel finančno garancijo na svoje rame. Drugo vprašanje je bilo kraj letovanja. Pri izbiri kraja nas je vodila stara izkušnja, da si izberemo tak kraj, kjer ni izven kolonije draginje. Po mnogih informacijah smo se morali odločiti ali za mesto Vis ali za Velaluko, ker sta v teh mestih najbolj pripravni šoli za kolonijo in sta na otokih. Izbrali smo zaradi večje zveze s Splitom mesto Velaluko na otoku Korčuli, kjer je po izjavi meteorološke postaje Velaluka eno izmed najboljših krajev glede podnebja. Nabavili smo si popolnoma nove železne postelje s slamnjačami v veletrgovini Kašman v Škofji Loki kot najugodnejši ponudnici. S poverjenikom Dunavske banovine sva potovala 5 dni preje v nepoznano Velaluko v svrho ureditve in priznati moram, z ne kaj lahkim srcem, ker sva prevzela vso odgovornost proti članstvu glede kraja. V Splitu sva se ukrcala na parobrod »Crikvenica« in po 4½urni krasni vožnji prispela v našo Velaluko. Parobrod pristane samo na Hvaru, kjer se je nama pridružil naš poverjenik za Vardarsko in Moravsko banovino. V svojem dobrem razpoloženju smo verovali, da prinaša število 3 srečo in naša trojica se je s skrbjo izkrcala. Že oddaleč smo opazili največjo in ponosno dvonadstropno stavbo sredi mesta ob obali, in veličina stavbe sredi malih, običajnih dalmatinskih hišic je prišla še bolj do veljave. To je šola (osnovna in meščanska) — naša bodoča kolonija, ki jasno argumentira, kako ceni tamošnje prebivalstvo šolstvo in prosveto. Mestna občina jo je zaradi nas lepo uredila. Pobarvala vse sobe in jo temeljito osnažila. V spodnjih prostorih smo uredili 2 jedilnici, kar je zelo praktično, ker se nahaja tudi kuhinja v parterju. V vsako sobo v II. nadstropju smo namestili 10 do 15 postelj, odkoder je lep razgled na veliko luko (odtod ime Velaluka). V kuhinji je kraljeval kuhar z 2 pomočnikoma in se je po mnenju vseh izborno odrezal s svojo kuharsko umetnostjo; saj ni bil zastonj dolgoletni kuhar mornariškim častnikom in kar je za nas najglavnejše, bil je domačin. Skavtinje iz Sombora so prihranile preko 4000 Din zaradi tega, ker so jim nakupovali hrano naši kuharji, ki poznajo vse konzumente in vedo, kje je najboljše blago po najnižji ceni. 11. julija so prišli »istražitelji« Velaluke, naši kolonisti, ki smo jih pričakovali v Splitu.

Na tem mestu najprisrčnejša zahvala »Direkciji državnih železnic Zagreb«, ki je kljub velikemu prometu ustregla naši prošnji in rezervirala dva pulmana II. razreda, da so lahko komodno potovali.

Ali na žalost je bilo morje tako nemirno, kar se je šele poznalo, ko smo prišli od otoka Hvara na odprto morje, in nastala je epidemija »morska bolezen«, in malokateri se je »junaćki držao«. Dolga pot je povzročila, da si je želel vsak samo posteljo in ob 8. uri zvečer je bilo popolno mrtvilo v koloniji, ki je drugi dan oživela kakor mravljišče in z njo celo mesto, saj smo bili mi prvi »stranci«, ki smo posetili Velaluko, razen potnikov, ki so se mudili po trgovskih poslih in po par dneh odpotovali, zato smo bili povsod najprisrčneje dobrodošli! V koloniji je bil seveda red, kakršen mora biti povsod, kjer je skupno društvo; kar je le v korist vsem, Od 7. do 8. ure zajtrk (kava ali čaj), od 12. do 13. ure kosilo (juha, menjaje mesna ali umetna, dve prikuhi z mesom in sadje ali močnata jed), od 19. do 20, ure pa večerja (ribe ali meso s prikuho). Porcije niso bile odmerjene, kruh na razpolago v poljubni množini. Cena vinu 3 do 6 Din, črna kava 1·50 Din, limonada 1 Din itd., vse v koloniji. Od 23. ure do 5. ure je moral biti v koloniji popolni mir. — Kopališče s 30 kabinami je 5 minut od kolonije, kamor sta nas vozila dva čolna, ki smo jih rezervirali samo za nas, za malenkostno ceno (vsak je plačal 30 Din za ves mesec in 20 Din za kabino za ves čas), Tamošnji g. kanonik in nadžupnik nam je radevolje posodil klavir, ki smo ga namestili v jedilnici, kar je še bolj poživilo našo kolonijo, v kateri smo preživeli mnogo lepih večerov v petju, plesu itd. Z modernimi plesi so se seznanili kolonisti pri plesnih vajah pod vodstvom moje malenkosti. Dostikrat smo se zbirali v »podrumu«, kjer nas je poživil pristni dalmatinec à 3 Din liter in se vadili v petju: »Primi ga, drži ga, nič se ne boj!« A drugi dan se ga je bal marsikdo, kajti pravi dalmatinec ne pozna »špasa«. Marsikdo je pa svojo korajžo na solncu pošteno preplačal, ker se namreč ni stopnjema solnčil, ampak je hotel zdravilno solnčno toploto kar prve dni ustrahovati, čeprav se je vedno poudarjalo, da se z ognjem in južnim solncem ni dobro igrati.

Kolonijo je obiskal sam prosvetni minister g. Maksimović Božo, pregledal jedilnice, sobe in se podrobno informiral o organizaciji U. F. S. in se o uredbi kolonije izrazil zelo laskavo. Obiskali so nas tudi angleški učitelji(ice) s profesorji in so v petju naših in škotsko-angleških pesmi prebili lep večer z željo, da bi nas pozdravili v Angliji ravno tako prisrčno, kakor smo jih mi pozdravili.

Evo kratek opis mesta Velaluke, ki ima preko 5000 prebivalcev in leži v 6 km dolgem zalivu. Hiše so zidane po pobočju hri-

Vse tov. opozarjamo na navodila za nabiranje naročnikov za „Naš rod" in „Mladinsko Matico"!

nego je od eminentne nacionalne i kulturne važnosti, da se u njima osjeća intenzitet, bodrost i duhovna pronicavost dakle vrhovni elementi općeg progresnog razvoja. Ako kažemo, da naše škole nisu do sada niti izdaleka davale sve ono duhovno jako, sve ono lečno produktivno i sve ono kulturno što je eminentno našoj narodnoj duši i našoj narodnoj kulturnoj volji, onda kazujemo jednu činjenicu koja se nemože ničim pobiti. Naprotiv, posve se sigurno može tvrditi, da naša školovana mladež ne unosi u život one produktivne funkcije i sadržaja koji su od prijeke potrebe, i da u svim oblastima našeg društvenog javnog života manjka lična inicijativa, unutarnji široki poriv i voljno trajno usavršavanje. Nadoknaditi sve ove minuse, znači široko i svestrano pomoći našoj narodnoj volji do izražaja, znači pokrenuti na svim linijama naše nacionalno i kulturno svaženje. Da se zaista do toga dojde, smatramo školu, njezinu organizaciju i njezin rad vanredno važnim faktorom.

Sve ovo što rekosmo, bilo u pozitivnom ili u negativnom značenju, shvaćamo mi učitelji od srca i željni smo, da svim snagama saradjujemo na jačanju naše škole, što za pravo znači na jačanju naše nacije i naše nacionalne materijalne i duhovne kulture. A da je fakat tako, najbolje potvrdjuje činjenica, da se mi učitelji već nekoliko godina iz lične inicijative, uz žrtve i vremena i novaca sastajemo na ljetnim tečajevima u kojima stičemo naše dalnje obrazovanje i tražimo načina za bolje izgradjivanje našeg školskog rada. To nastojanje, da se rad učitelja oduhovi, da mu se dadne poleta u radu i da svu onu našu djecu, koja dolaze na nauke, podignemo kao žive snage, obilježujemo u školi rada kao najpodesnijem obliku učiteljeve bolje orijentacije i faktičnog podizanja moralnih i duhovnih snaga naših novih generacija. Kao naročito podesne tečajeve u ovom dalnjem obrazovanju učitelja ističemo ove, koje je organizovao Crveni Krst u Sušaku i u Krku, gdje se u nekoliko sedmica nastoji uvesti učiteljstvo u praktični školski rad prema principima radne škole. Kod njih se pak tečajeva opazilo, da nedostaje vremena, kako bi se neosporno važni principi teoretski i praktički obradili. Zato se živo očituje potreba kako bi se trajanje tih tečajeva produžilo.

Sakupljeni učitelji i učiteljice osnovnih škola iz sviju krajeva Jugoslavije na tečaju škole rada u Krku uvaživši sve gornje, a u živoj želji za dalnjim usavršavanjem drže, da je gornje nedostatke moguće ukloniti jedino na ovaj način. Već je prije spomenuto da nedostaje vremena da se u 5 tjedana učitelji, polaznici tečaja škole rada, potpunoma upute u principe škole rada i da po njima rade na svojim školama, pa bi bila potreba, da se ovaj tečaj nastavi kroz bar 3 do 4 koga bilo mjeseca škol. god. 1930./31. pa da se učiteljima polaznicima sadanjeg tečaja škole rada u Krku i prošlogodišnjeg tečaja u Sušaku dade ono, što im se sada zbog kratkoće vremena ne može dati. A što je još važnije bilo bi od kardinalne potrebe, da se stavi polaznicima tečaja na raspolaganje jedna osnovna škola ili bar nekoli odelenja te škole, gdje bi oni pod vodstvom svojih nastavnika praktično provodili principe škole rada.

Da se postigne prava svrha tog tečaja želimo i molimo, da se na vodstvo toga tečaja postave istaknuti i prokušani radnici koji su praktično radili po principima škole rada i koji su i prošle godine na Sušaku, a i ove godine u Krku propagirali te ideje a to su gg. Stjepan Zanović i Salih Ljubinčić koji bi se za saradnike uzeli postale radnike na pronicanju principa škole rada i koji bi izradili program rada tog tečaja kao i vrijeme i trajanje tečaja, te ga podnijeli Ministarstvu prosvete na prihvat.

Ovaj tečaj sa proširenim radom imao bi zadatak, da sprema učitelje kao aktivne radnike, koji bi u svojim školama bili živi primjer boljeg i opravdanijeg načina rada. I dok bi se ovi tečajevi mogli da stalno održavaju kroz godinu, prema faktičnim potrebama, mi želimo i tražimo, da se za sada barem u banovinskim centrima podignu pokusne škole, koje bi opet bilo kao matice daljnjih pobuda okolnim učiteljima. Svakako je želiti, da bi ovakav rad u školama postajao intenzivniji i da bi se škole sa ovakovim načinom rada širile i množile sve više u unutarnjost, sve do naših najzabitnijih sela.

Gornja naša molba u potpunom je skladu sa Zakonom o narodnim školama, koji u § 78., čl. 10. »Pod dužnost nastavnika« citira da su svi nastavnici dužni pohadjati uz pripomoć države i banovine naučne i **praktične** učiteljske tečajeve i predavanja, koja se priredjuju radi upoznavanja naučnih novina ili radi postizavanja jednoobraznosti u nastavi i vaspitanju.

Polaznici toga tečaja bili bi izvrženi materijalnim poteškoćama, pa molimo u smislu gore navedenog člana Zakona o narodnim školama, da im se uz plaćen dopust dade i novčana pomoć bilo iz državnog ili banovinskih budžeta. Najpodesniji mjeseci za održavanje tečaja bili bi novembar, decembar, januar i februar, jer je u to vrijeme u školi najintenzivniji rad obzirom na predavanje gradiva svih nastavnih predmeta. Najpodesnije mjesto za održanje tečaja bio bi Zagreb, jer su tu i gg. koju želimo za voditelje tečaja.

Iz gornjih navoda vidi se potreba reorganizacije naših osnovnih škola prema principa škole rada, koja će dati ljude konstruktivne radnike za socijalan, ekonomski i kulturni život, a nadasve nacionalni uzgoj djece koji će znati, htjeti i moći raditi za napredak prostrane nam otadžbine Jugoslavije.

U **Krku**, augusta 1930. god.

*

Za polaznike tečaja škole rada:

Hájek Mara, učiteljica, Nova Gradiška, Savska banovina. — **Ivković Radmila**, učiteljica Rač. Kragujevačko, Dunavska banovina. — **Đirčić Milovan**, Čazma, Drinska banovina. — **Zvonimir Puselac**, učitelj, Belaj, srez Kojnić, Savska banovina. — **Sabol Kazimir**, učitelj, Koprivnica, Savska banovina. — **Stojan Manić**, učitelj u Romanovcu, Kumanovo, **Vardarska banovina.**

Nekaj o naši domači radio-industriji.

Znano je, da smatrajo inozemske radiotvornice našo in druge balkanske države za kulturno zaostala tržišča, ki so zgodna in pripravna za razpečavanje vseh zalog zastarelih radio-aparatov, ki so vsled napredka v radio tehniki izgubili svojo nekdanjo vrednost in ki jih v onih državah, kjer je orientiranost glede napredkov splošna, nihče ne kupi. Naši prekupčevalci pa prav radi prevzemajo take cenene zaloge ter jih po deželi prav ugodno prodajajo, računajoč z našo nevednostjo o faktičnem stanju moderne radio tehnike. Neovrgljiva resnica je, da se je zadnje leto pri nas razpečavalo premnogo aparatov prav nizke vrednosti.

Zato je potrebno, da vemo, da imamo v letu 1930. beležiti 3 znamenite napredke v radio-tehniki iz laboratorija znanega danskega fizika inženjera Cl. Vhenebrocka, katerega sodelavec je vodja naše radio-tvornice »Slord v Ptuju, g. inženjer A. Mlaker.

Kot prvo pridobitev je omeniti preureditev usmerjevalne stopnje, ki je postala potrebna vsled moderne polne modulacije oddajnih energij. Ta preureditev znači prilagoditev prejemnika moderni konstrukciji oddajne velepostaje.

Drugi važni napredek radio-tehnike je takozvana »Thenebrokova vezava v razdelitvi frekvenc (Frequenzteilerschaltung), ki omogoča izredno čistoto in nespačeno prirodnost prejema. Ta napredek pride v dobro posebno priključenim aparatom.

Kot tretjo važno pridobitev je omeniti idealno izpopolnitev elektromagnetičnega zvočnika, ki na primer v »Slord«-Broktonzvočniku glede lepote in prirodnosti prejema nadkriljuje elektrodinamičnega za srednje stopnje ter ga za velike energije popolnoma doseže. Z izredno dobro zamišljeno konstrukcijo niso samo enakomerno ojačene vse muzikalne frekvence, nego je reprodukcija tudi popolnoma očiščena vseh motnih glasov omarice in konusa. Znano je, da predstavljajo ti glasovi tuje zvočne primesi, ki nastanejo vsled rezonance omarice in konusa na nekatere glasove in ki se primešavajo reproducirani glasbi ter ji dajejo metalično, oziroma zastrto kvaliteto.

Vse tri spopolnitve:

1. spopolnitev usmeritve,
2. spačenja prosta reakcija in
3. prirodna, absolutno čista reprodukcija

po izboljšanem zvočniku, je vrednotiti že za poslednje približevanje idealnemu sprejemu sploh. Vsled tega vsakdo danes lahko kupi aparat, ne da bi se mu bilo treba bati, da se bo prejem še nadalje izboljšal.

Preureditev usmerjevalne stopnje je izredno povečala občutljivost in jakost aparata. Trocevni Thenebrokov Slord-aparat, eden izmed najboljših konstrukcij sploh, ki sem ga nedavno imel priliko poslušati, je podajal zvočno jakost 5 (pet) cevnega aparata. Ta zvočni podvig v zvezi s plemenitostjo in krasoto glasov, napravlja na poslušalca, ki je navajen poslušati druge aparate, najboljši utis.

Tu pravijo, da ležijo naši kraji okoli Maribora za oddajno postajo Ljubljana v tako zvanem mrtvem pasu in se zaradi tega čuje oddajna postaja Ljubljana zelo slabo na vseh aparatih. Na omenjenem Thenebrokovem trocevnem »Slord«-aparatu pa sem postajo Ljubljano čul istotako odlično kakor vse druge postaje. Tako sem prišel do prepričanja, da slabemu prejemu naše oddajne postaje ni kriv namišljen »mrtvi pas«, nego zgolj nepopolnost, bolje pomanjkljivost tod razširjenih aparatov.

Thenebrokove konstrukcije se izdeljujejo v tuzemski, domači tovarni »Slord« v Ptuju. Ta tvornica predstavlja danes v istini domačo, jugoslovensko radio-industrijo, ki zasluži vso pozornost širše javnosti v merodajnih krogih, ki jim je lastni gospodarski razmah na srcu.

Obrat vodijo priznani strokovnjaki, ter se poslužujejo sleherne Thenebrokove konstruktivne pridobitve. S tem je predvsem vsakemu odjemalcu dana popolna garancija, da dobi za svoj denar najmodernejši in najnovejši aparat.

Kakor nam je mogoče opaziti, donašajo nam letos inozemske tovarne z ozirom na letošnji napredek zgolj aparate res zastarelih tipov. Ako upoštevamo potrebno predhajajočo proizvajalno dobo, predstavljajo ti inozemski aparati stanje radiotehnike iz leta 1927. k večjemu iz leta 1928.

Z ozirom na ta dejstva in v očigled letošnjemu doseženemu napredku v Slord-aparatu, je previdnost pri nakupu dragih inozemskih aparatov, podvojeno potrebna.

Upirati se moramo poskusom prekupčevalcev, agentov in raznih prodajaln aparatov, da bi ravno mi Jugosloveni in drugi Balkanci morali biti odjemalci inozemskih zalog zastarelih tipov ter problematične vrednosti, ne samo iz narodno-gospodarskega stališča, da se obvarujemo škode, nego to nam veleva narodni in državni naš ponos. Ne priporočam torej tukaj kakega aparata v reklamne svrhe. Veleva mi narodna dolžnost, da opozarjam merodajne kroge in bodoče nakupovalce aparatov na izredni vtis, ki ga na vsakogar napravlja odličnost našega domačega proizvoda. Vsega priznanja vredna je resnost, najodličnejša strokovna sposobnost, izkušenost in znanje tehničnega vodstva podjetja, ki se tolikanj prizadeva, da pribori prej ali slej domačemu radio-podjetju v naši državi tisto pomembnost, ki mu po pravici že davno pripada. Učni zavodi, uprave srednjih, meščanskih in osnovnih šol, ki mislijo nakupiti kdaj kak radio-aparat, naj ne zamude prilike seznaniti se s Slord-aparatom. Ko bodo primerjali kvaliteto teh aparatov s poljubnimi inozemskimi aparati, se bodo lahko prepričali, da ne priporočujem brez razlogov. Tvornica bo javnim ustanovam gotovo nudila pri direktnem naročilu v tovarni lažje primerne cene in plačilne ugodnosti, nego katerakoli prodajalna tujih proizvodov. Saj ima tudi tvornica interes na tem, da seznanja širšo javnost, javne ustanove, razne učne zavode s kvaliteto svojih izdelkov, da vzbuja tako zanimanje za odličen domač proizvod in da se tako pospešuje domača, lastna radio-industrija.

Glede posebnosti Thenebrokovih konstrukcij bom poročal podrobno v posebni razpravi.

Tvornica »Slodg« je razstavila svoje aparate in zvočnike na ljubljanskem velesejmu.

D. K.

ba, kar napravi najlepšo sliko. Mesto ima »Sokolski dom«, pevsko društvo »Hum«, za zabavo in promenadne večerne koncerte pa 2 godbi, in sicer sokolsko godbo in »Narodno glasbeno društvo«, ki prireja redno vsako nedeljo popoldne plesno zabavo, ki se pa konča že ob 8. uri zvečer. Meščani se pečajo poleg obrtnikov in trgovcev v največji meri z ribolovom in vinogradništvom. Čeprav živi večji del meščanov siromašno, so zelo gostoljubni, simpatični in pošteni in nikdar ne pijančujejo, čeprav je tako poceni vino; v tem oziru bi nam Slovencem mogli biti vzor!

V času našega letovanja je bila ekskurzija preko Visa z motornim čolnom do večnolepe jame Biševo, s parobrodom v mesto Hvar z mnogimi znamenitostmi: najstarejše gledališče, stara palača grofa Lune, stara trdnjava...

Iz Velaluke je mnogo izletov: z avtobusom v 6 km oddaljeno mesto Blato z 10.000 prebivalci, pešizlet na 375 m visok hrib Hum, kjer je trdnjava s stalno mornariško posadko in lepim razgledom na Hvar, Brač, Sušec, Lastovo.

Prehitro so minuli dnevi kopanja in solnčenja, zabave, družabnosti in zapustiti smo morali Velaluko, meščane in naši spomini, ko smo z jadrnico in čolnom odjadrali v lepo špiljo, kjer smo ob petju in gramofonu pekli jagnje in še z večjo slastjo pojedli, bodo trajni samo za one, ki so se udeležili tega banketa v prosti naravi na odprtem morju, kjer sta naš Jaša in Pera dokazala, kaj znata, posebno, ker so se bližali »Zadnji dani od naše ljubavi!«, pesem, tolikokrat peta na plaži, na obali, čez dan, zvečer. Da je bila ločitev težka, jasno priča pismo, ki nam ga je ob odhodu izročila mestna občina v imenu meščanov in ki je tudi dokaz njihove iskrenosti, poštenosti in pristno jugoslovenskega srca, zato ga dobesedno citiram: Uglednom U. F. S. — Ugledno gospodo! Došli ste kao gosti, kao braća, da nas posjetite i da proboravite u odmoru ovaj kratek razmak vremena medju nami, čijom posjetom bila je izvanredno počašćena i zadovoljna ova naša ubava varoš Velaluka. Mi Vam kao odličnim gostima kao pionirima prosvete, kao vjernim sinovima ove naše prostrane domovine majke Jugoslavije na Vašem dobrom posjetu od srca najvećma zahvaljujemo.

Ovim posetom zadužili ste nas dobrom uspenom i neprekidnim sjećanjem, jer ste bili kao dobri, odlični gosti, kao rodjena braća, medju kojom bratimska ljubav nesmije da pregara ni preko groba, jer na ljubavi i slogi, te podržavanje dobre harmonije nacijonalnog osveštenja našeg naroda, učvrstiti ćemo nerazrušene temelje današnjoj našoj mladoj državi.

U to ime gospodo i braćo i sestre, željno Vas i u buduće očekujemo, želeć Vam sreću dobro i najstretniji povratak na mjesta Vaših dužnosti u ime celokupnog naroda ove varoši! Sa odličnim pozdravom!

Načelnik: Jurković; prisjednik Gugić.

Prva in največja zahvala »Društvu za saobraćaj stranaca« za vso pomoč in naklonjenost. Naš pozdrav zadnji: »Do svidenja« hočemo druge počitnice podvojeno uresničiti!

Naša okrajna učit. društva so pričela z delom.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

= GORNJEGRAJSKO UČIT. DRUŠTVO ima 4. okt. svoje zborovanje na Rečici ob Savinji. Pričetek ob ½11. uri. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročilo delegatov pokr. skupščine. 3. Tajniško in blagajniško poročilo. 4. Volitev novega odbora. 5. Govor: Desetletnica koroškega plebiscita. 6. Slučajnosti in predlogi.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER zboruje v soboto, dne 4. oktobra 1930. v Radincih v zdraviliški restavraciji pri Maršeku z začetkom ob 10. uri. Razen običajnih točk so na dnevnem redu poročila o pokrajinski in državni skupščini. — Udeležba obvezna. Odsotnost se mora opravičiti. — **Odbor.**

= LITIJSKO SREŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 4. oktobra 1930. ob 8. uri zjutraj na državnem moškem učiteljišču v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Temu dodenemo samo volitev novega odbora in poročili o obeh skupščinah. Poverjeništvo naprosimo, da nam poroča o dogodkih, ki so se pojavili v dobi, odkar smo se videli poslednjikrat. Pridite vsi, osobito novinci, ki ste dospeli v naš srez, da si povemo vse, kar nas teži, in kar je za nas potrebnega in aktualnega! Iskreno tovarištvo naj združi nas vse! — **Pelko Matija**, t. č. predsednik. **Vrščaj Zinka**, t. č. tajnica.

= ŠMARSKO-ROGAŠKO UČIT. DRUŠTVO bo zborovalo 11. oktobra ob ½10. v Rogaški Slatini. Zborovanje je obenem občni zbor. Dnevni red: 1. zapisnik; 2. dopisi; 3. poročilo o pokrajinski skupščini (tov. Sotošek); 4. poročila društvenih funkcijonarjev; 6. volitve odbora; 7. razgovor o moderni šoli: a) »Učna slika v smislu kompleksnega pouka« (ref. tov. Verk), b) debata; 8. slučajnosti. Volitve se vrše v smislu spremenjenih pravil po proporcu. Priporočamo, da članstvo prečita Kotnikov uvodnik v zadnjem Tovarišu ter se občnega zbora udeleži v polnem številu.

= SLOVENGRAŠKO UČIT. DRUŠTVO bo zborovalo v soboto 4. oktobra 1930. ob 9. uri v IV. razredu osnovne šole v Slovenjgradcu po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov pokrajinske in glavne skupščine. 4. Predavanje »Pomen in namen Učiteljskega doma in Učiteljske gospodarske poslovalnice«. 5. Letno poročilo društvenih odbornikov (taj. in blag.). 6. Volitev novega odbora. 7. Določitev proračuna za poslovno leto 1930.-1931, 8. Slučajnosti. — **Predsednik.**

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ vabi vse svoje tovariše člane(ice) k občnemu zboru, ki se bo vršil v soboto dne 11. oktobra t. l. ob pol 10. uri predpoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Letno poročilo a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 2. Poročilo pregledovalcev računa. 3. Volitev novega predsednika in odbora. 4. Poročila delegatov(tinj) o pokrajinski in državni skupščini. 5. Delovni program (proračun) društva za bodoče leto. 6. Slučajnosti in predlogi. Glede zadnje točke izvolite morebitne samostojne predloge poslati najpozneje do 7. oktobra, da lahko odbor, ki ima sejo v četrtek 9. oktobra ob 2. uri popoldne v klubovi sobi hotela Zemljič, o njih vrši predrazpravo. Zborovanje naj bode manifestiranje za dvig našega gmotnega položaja in neomahljivosti naše stanovske zavesti, vsled česar si dovolim vabiti vse članstvo, da si ponovno prečita in prisrči uvodni članek »Organizacija in članstvo« v 8. številki »Učit. Tovariša« z dne 18. septembra t. l. — V smislu sklepa letošnje pokrajinske skupščine pozivam vse člane(ice), ki še niso poravnali zaostale članarine, da to takoj urede, ker se jim sicer od dneva zapadlosti zaračuna 1% zamudnih obresti ter se jim po 3 mesecih (t. j. julij, avgust, september) ukine pošiljanje listov; tovariši šolski upravitelji naj pri svojih tovariših takoj pobero zaostalo članarino in jo po naši položnici nakažejo. — Poverjenik za Šolsko Matico, tov. Podgornik bo pobiral članarino za bodoče leto ter so vabljeni vsi tovariši(ice), da pristopijo k Slov. Šolski Matici, vse šole pa so obvezne naročiti matične knjige. — Prosim in vabim k polnoštevilni udeležbi. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure pozneje ter je sklepčen pri vsakem številu zborovalcev. Tov. pozdrave — **predsednik.**

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA bo zborovalo dne 4. oktobra 1930. ob 15. uri v Dolnji Lendavi (v sokolski dvorani — Krona). Ta dan zvečer je tudi učiteljski družabni večer. Čisti dohodek te prireditve bo učiteljstvo poklonilo odboru za postavitev spomenika kralju Petru v Dolnji Lendavi. Naj ne bo učitelja v srezu, ki se ne bi udeležil tega zborovanja in družabnega večera. Pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje. — **Peternel**, t. č. predsednik. **Horvat Bela**, t. č. tajnika.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ vabi k rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v soboto dne 4. oktobra t. l. ob 9½. uri v prostorih osnovne šole v Krškem. Dnevni red: 1. Kmetijski pouk v osnovni šoli, predava tov. Jos. Pirc. 2. Poročilo odborovih funkcijonarjev. 3. Poročilo računskih pregledovalcev. 4. Poročilo o pokrajinski skupščini. 5. Poročilo o glavni skupščini. 6. Proračun za upravno l. 1930./31. 7. Volitev odbora, računskih pregledoval-

Oprimite se vsi dela in pošljite pravočasno naročilo za „NAŠ ROD„.

cev ter delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. 8. Volitev referentov za samoizobrazbo, šolsko reformo in izvenšolsko delo. 9. Samostojni predlogi. 10. Slučajnosti. — Udeležba je za vse članstvo obvezna. Ako bi bil kdo zadržan, naj to javi tov. predsedniku z dopisnico do 2. oktobra t. l. Eventualni samostojni predlogi naj se pošljejo na isti naslov do 1. oktobra t. l. Do 2. oktobra t. l. sprejema isti tudi prijave k skupnemu kosilu.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA** bo zborovalo v soboto dne 4. oktobra 1930. ob 9·30 uri v Murski Soboti. Na dnevnem redu je poleg situacijskega poročila in poročil o pokrajinski in državni skupščini tudi predavanje o Sokolstvu. — Tov. blagajnik prosi vse člane, da poravnajo zaostalo članarino in članarino za tekoče leto. — **Odbor.**

Učiteljski pevski zbor UJU.

—pev **Pevski tečaj za mešani zbor** se bo vršil 4. in 5. oktobra v Ljubljani. 4. oktobra od 9. do 11. in od 16. do 19. ure, 5. oktobra od 8. do 11. ure. Prečitajte natančno okrožnico, da ne bo nepotrebnih pomislekov. — **Odbor.**

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f **Po sklepu I. kongresa U. F. S. je kongres UJU v Beogradu** pozdravil in podal kratko poročilo o programu U. F. S. njegov predsednik tov. Mrovlje Slavko. Na pokrajinski skupščini UJU sekcija Beograd v Beogradu namesto zadržanega predsednika tov Vukašinović Jezdimir, kjer je tudi podal poročilo o U. F. S. in koloniji, kar je skupščina z odobravanjem vzela na znanje. — Ministrstvu prometa smo poslali prošnjo glede četrtinske vožnje za članstvo U. F. S., o uspehu bomo še poročali. Isto glede prošnje na g. ministra prosvete za podporo.

Nove knjige.

—k **Schreiner-Erjavec: Čitanka za obče osnovne šole.** II. del. Ljubljana 1930. Kot učno knjigo odobrilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 36.727 od 16. maja 1930. Cena vez. knjigi 32 Din. Založila banovinska zaloga šolskih knjig in učil. Ilustrovana izdaja v treh delih za srednjo stopnjo eno- do trirazrednih osnovnih šol.

Knjiga je razdeljena v IV. oddelke, katerih prvi je posvečen zabavi, drugi človeku, njegovi družbi in okolici, tretji naravi in četrti razgledu po domovini. Bogato je ilustrirana ter opremljena s tiskom vseh vrst črk, tako da se otrok lahko privadi čitanju vseh tiskovnih oblik. Kakor so čitanke izdaje Učiteljske tiskarne opremljene v zadnjih izdajah s slikami naših pesnikov in pisateljev, tako je tudi ta čitanka ilustrirana z glavnimi zastopniki naše literature ter vsebuje tudi druge slike, ki so jako poučne. Sestavki so kratki in zato zelo prikladni za šolo. Jezik je gladek in ne težak ter odgovarja stopnji, kateri je knjiga namenjena. Tudi snov je dobro izbrana.

—k **»Mali sadjar«.** Spisal Josip Štrekelj, nadz. šol. vrtov v p.. Knjižica stane Din 10·— ter je naprodaj pri avtorju, v »Jugoslovanski knjigarni« in v »Knjigarni tiskovne zadruge«.

Na željo izdajateljice »Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic« v Ljubljani je podal avtor obširno snov v kratki, jedrnati obliki in v priprostem slogu, da je vsakemu umljiva. To se mu je posrečilo, saj to potrjujejo pisma strokovnjakov, kateri so jo prejeli v presojo in tudi strokovna lista »Kmetovalec« in »Sadjar in vrtnar«. Snov je razdeljena na enajst poglavij, ki so: razdelitev sadnega drevja, drevesnica, presajanje dreves, vzgoja krone, obrezovanje sadnega drevja, pritlikavci, sadne sorte, trte, gnojenje sad. drevja, škodljivci sadnega drevja, sadjarstvu koristne živali. Važnejša sadjarska opravila tolmači 41 slik. V odstavku o cepljenju sadnega drevja je podrobno opisal one načine, ki so najvažnejši. K tem spada tudi cepljenje pod pol luba in s piščalko, ki sta za cepljenje kostanjev najpriporočljivejši. Vzgoja pritlikavcev, ki dela sadjarjem in ljubiteljem vrtov največ preglavic, je opisana tako točno, da sledeč navodilom je vsako ponesrečenje izključeno. Poudarjal je one važnosti, ki jih je pri vzgajanju takih dreves spoznal kot najpotrebnejše in temeljne. Kdor si hoče svoj vrt okrasiti z oblikovanimi pritlikavci, naj sledi pouku v tej knjižici. Jako nazorno je povedano o vinski trti na špalirju in latniku, ki jo na vrtovih vobče gojijo. Založnica je razdelila svojim članom-železničarjem 3000 izvodov, da si po danih smernicah v knjižici ob železniških progah okrase in urede ležeča zemljišča v lepoto in dobro splošnosti, sebi pa v zabavo in korist. Knjižica bo dobra voditeljica vsem sadjarjem in vrtnarjem, zlasti je pa potrebna učencem osnovnih in kmetijsko-nadaljevalnih šol, da jih uvede v sadjarstvo in da postanejo odlični sadjarji, kakršne potrebuje domovina.

—k **Dečji list.** Izašao je iz štampe »Dečji list« za septembar (br. 1., god. IV.), lepo tehnički opremljen, obilato ilustrovan i sa ovom interesantnom sadržinom: Sv. R. Milosavljević: Prestolonaslednik na krmi. — Radul Veljić: Odnjeni cvetići. — Rikard Katalinić Jeretov: Poziv u školu. — S. Radojičić: Sudije. — Čika-Pero: Kako je Rista postao sportista. — Male pouke: Kako se stvara veštački led. Plovna ostrva. Brašno od kikiriki. Kineske gljive. — Stjepan Vuksan: Dijete vragolanče. — Hrvat. nar. pjesma: Vrbniče nad morem. — Bran. D. Todorović: U polju. — Čika-Pero: Mornar i crnac. Zadaci za rešavanje. — Primeri za ugled. — »Dečji list« izlazi jedanput mesečno. Godišnja pretplata 20 dinara. Pojedini brojevi 2 dinara. Rabat 30%. Čekovni račun 55.041. Kompleti za prošlu godinu po istoj ceni. Adresa: Uredništvo »Dečji list«, Beograd, Kralja Aleksandra, 107.

Splošne vesti.

— **Stanarina in kurivo.** Obveznost dajatve stanarine in kuriva je zagibala v mrklo razpoloženje občin in krajevnih šolskih odborov napram šoli in učiteljstvu. Od vseh strani se slišijo pritožbe, češ, tako ne gre. Županska zveza se je obrnila s prošnjo na ministrstvo in banovinsko upravo, naj se občine teh dolžnosti razreši, učiteljstvu kot državnemu uslužbenstvu pa se naj dajo primerni prejemki iz državnih virov, da si zamore vse potrebno nabaviti in oskrbeti. To je tudi klic učiteljstva samega. Neprijatelji šole so to bilko stanarine in kuriva kaj spretno zagrabili, da nastopajo proti »hlapcu Jerneju« in se mu še več bodic nasuje na njegovo itak trnjevo pot. Učiteljstvo rabi miru, da se posveti v polni meri »Jugoslovenski akciji«. Dajte mu mir, da bo vzklilo iz njega zdravo bilje domovinskega plodonosa. Brez miru — ni plodu. Sokol kraljevine Jugoslavije je z jasnim vidom premotril naše rane, našo voljo, naš nemir ter usmeril svoj lečilni klic v nujno odpomoč na najmerodajnejše mesto. Zvestoba za zvestobo. Hvala mu! Učiteljstvo se divi in krepi ob njegovem poletu svita in moči. Pa naj navedem par slučajev iz sodobnega položaja: Po milosti strankarstva bivši oblastni veljak in še drugo — to je neslo za nadpar učiteljskih plač postranskega zaslužka, pa še avtomobil za razne službene ekskurzije — je bil seve po razpustu strank zopet postavljen na svoj stari položaj. Pa tajno upanje na morebitno zopetno povrnitev ga še vedno miče in bodri, pokazati svojo »tvorno silo«. Najlepšo priliko za to nudi zdaj »stanarina in kurivo«. Torej lop po šoli. Neumorno dela med prebivalstvom, da opozori, da je še on vedno važen nekdo. »Kam pa pridemo! Če hočemo dati učiteljem zahtevano kurivo, ne bomo imeli v 10 letih nobenega gozda več!« — Tako in enako sem ga slišal razpečavati občanom svojo modrost. In takih slučajev je nebroj. Zopet: Učni osebi so odkazali tik za ostrešno opeko liki kurnik majhno podstrešno sobico. Seve ne more spraviti pohištva v njo, vhod pa vodi skozi izbo istotako prizadete tovariške osebe. Torej nima ne stanovanja pravega, ne stanarine, pa se pravi, saj ima sobo. Tako ne sme biti, ako nočemo splesniti. — **Obdravski učitelj.**

— **Sprejem v tečaj za usposobljenje učiteljev defektne dece v Beogradu.** V tečaj je sprejetih 8 prosilcev iz Dravske banovine. Tečaj prične 8. oktobra in bodo prosilci obveščeni o sprejemu potom banskih uprav. Ker so nekateri prosilci izrazili željo, da bi radi potovali skupno in se tudi dogovorili glede prehrane, stanovanja itd. naprošamo vse prosilce, da javijo svoj naslov uredništvu po dopisnici, ki bo obvestilo o odhodu in drugih podrobnostih vse. Dosedaj so že javili štirje prosilci svoje naslove. Prosimo še ostale.

— **Z dvema slabima ocenama ne more učenec IV. razr. ne v meščansko in ne v srednjo šolo.** Ministrstvo prosvete razglaša: Učenci, ki so končali četrti razred ljudske šole z eno ali dvema slabima ocenama, se ne morejo vpisati ne na gimnazijo ne na meščansko šolo. Tem učencem je izjemoma dovoljeno, da se ponovno vpišejo v četrti razred ljudske šole, ako žele, da se prihodnje leto vpišejo v gimnazijo ali v meščansko šolo.

— **Vsak šolski upravitelj(ica) podari po 25% čistega dobička od UGP Učiteljskemu domu v Mariboru in Ljubljani,** ako naroči potrebščine potom Učiteljske gospodarske poslovalnice v Mariboru. Vzemite v roke naročilnice UGP in naročite potom nje!

— **Prošnje za ukinitev odtegljajev za Savez nabavljalnih zadrug.** Ministrstvo prosvete je z odlokom P. br. 18.940 z dne 22. maja 1930. vrnilo nekaj prošenj učnega osobja za ukinitev odtegljajev za Savez nabavljalnih zadrug in sporočilo, da se je obrnilo v zadevi na ministrstvo pravde, ki je z aktom br. 44.715 z dne 18. maja 1930. odgovorilo, da je vprašanje ukinitve odtegljajev še sporno vzlic rešenju ministrstva pravde Br. 100.598-29, ker tega stališča še ni osvojilo ministrstvo financ. — Da pa se vprašanje reši, se je obrnil g. minister pravde do g. ministra financ, da iznese to vprašanje pred ekonomsko-finančni komite ministrov, ki naj da zadevno definitivno rešitev. — Nadalje je ministrstvo prosvete z odlokom P. br. 20.793 z dne 27. junija 1930. in P. br. 18.368 z dne 24. julija 1930. vrnilo še ostale prošnje s pristavkom, da je potrebno prošnje, ki bi bile event. ponovno vložene, kolkovati in vsako zase predložiti po uradni poti s posebnim poročilom ministrstvu prosvete v nadaljnje poslovanje. — Ako bi želeli imeti prosilci zadevna rešenja, morajo kolkovati prošnje še z Din 20·—. Prošnje vrne kraljevska banska uprava s posebnimi spisi v vročitev prosilcem.

— **Kam z deco, ki dovrši poedine šole? Graverska in kovinsko-filigranska šola v Ljubljani.** Z odlokom ministrstva trgovine in industrije z dne 14. maja je državna puškarska šola v Kranju premeščena iz Kranja v Užice. Z odlokom istega ministrstva z dne 14. t. m. je ves inventar graverskega in kovinsko-filigranskega oddelka puškarske šole dodeljen Tehniški srednji šoli v Ljubljani in se bo že v letošnji jeseni otvorila graverska in kovinsko-filigranska šola. Vpisovanje se vrši začetek septembra kakor na drugih strokovno-obrtnih šolah pri Tehniški srednji šoli v Ljubljani. **Sprejemni pogoji: 14 let starosti in šolska izpustnica. Pri večjem številu prijavljencev se bo oziralo v prvi vrsti na učence z višjo šolsko predizobrazbo. Šolanje traja tri leta. Odhodno izpričevalo nadomešča obrtniško učno pismo.** — **Nova državna usnjarska šola.** V Visokem (Drinska banovina) je bila ustanovljena državna usnjarska šola. Pouk traja dve leti. Šola razpolaga z dobro opremljenimi delavnicami. Pouk je teoretičen in praktičen. **Sprejemajo se učenci, ki so se izučili usnjarske obrti in ki so dovršili obrtno ali vajeniško šolo.** Obrtniki, ki se žele vpisati v šolo, morajo imeti dovršena dva razreda srednje, meščanske ali druge slične šole. — **Sprejem gojencev v vojaško glasbeno šolo.** V vojaško glasbeno šolo v Vršcu se sprejme letos do 100 mladeničev **v starosti 14 do 16 let, ki so dovršili osnovno šolo.** Šolanje traja štiri leta. Gojenci se obvezno uče dva instrumenta. Prošnje sprejema komandant omenjene šole do 1. novembra. — **Sprejem gojencev v vojaške zavode.** Komanda mašinske mornariške šole v Kumboru — Boka Kotorska razpisuje tečaj za sprejem 100 gojencev z našim državljanstvom. Šola traja tri leta. **Prednost imajo mladeniči, ki so dovršili najmanje 4 razrede osnovne šole, ali so se učili 2 leti kovinarske obrti.** — Vojno-obrtna šola v Kruševcu sprejme 50 gojencev v zavod Obiličevo. Prednost imajo vojne sirote padlih in težkih invalidov. — Artiljerijska podoficirska šola v Čupriji sprejme 150 gojencev. **Prosilci ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let.** — Natančnejši pogoji se dobe pri občinskih vojaških referentih. — Nujno potreben bi bil seznam vseh šol in pogojev, kamor prestopijo otroci lahko iz poedinih šol.

— **Upravitelji in upraviteljice!** Naslov za naročilo šolskih potrebščin je: Učiteljska gospodarska poslovalnica v Mariboru.

— **»Uradniški dom«.** Mestni magistratni gremij v Ljubljani je izdal Hranilnemu in posojilnemu konsorciju stavbno dovoljenje za gradnjo poslovne in stanovanjske hiše na parceli ob Gajevi ulici. Stavba naj bo po tem načrtu v pet nadstropij. V poslopju bodo spodaj poslovni lokali, med drugim tudi za pisarno konsorcija samega, v zgornjih nadstropjih pa zasebna stanovanja. Čujemo, da bo stavba baje nosila naziv »Uradniški dom«. Z gradnjo prično menda še to jesen. — »Naš Glas«.

— **Učne knjige na osnovnih šolah.** Po brzojavnem odloku ministrstva prosvete ONBr. 63.632 z dne 30. avgusta 1930 smejo za šolsko leto 1930./31. vse osnovne šole in starši otrok po svojem preudarku nabavljati učne knjige, ki so priporočene od glavnega prosvetnega sveta in odobrene od ministrstva prosvete.

— **Šolske potrebščine naročamo** potom Učiteljske gospodarske poslovalnice v Mariboru.

— **Realki v Ljubljani in Mariboru pretvorjeni v realni gimnaziji.** Ker je nastala potreba, je minister prosvete na podstavi čl. 3. zakona o srednjih šolah podpisal odlok, s katerim se realka v Mariboru z oddelki realne gimnazije pretvori v realno gimnazijo z ločenimi oddelki realke od V. do VIII. razreda. Z istim odlokom je pretvorjena realka v Ljubljani z oddelki realne gimnazije v I. realno gimnazijo s posebnimi oddelki čiste realke od V. do VIII. razreda.

— **Popravek.** Ker avtor opisa beograjske razstave UJU v 7. štev. »Učit. Tovariša« pripisuje razstavljene zemljepisne mape posameznih kontinentov meni, izjavljam, da je omenjene mape razstavil tov. **Štefan Blažič,** učitelj VI. razreda naše šole. Tudi pri mojih načrtih in slikah kompleksnega pouka je izostalo njegovo ime, čeprav je večino slik izvršil on in sem razstavni odbor izrecno naprosil, da na razstavni tabli omeni tudi njegovo ime. Studenci, 15. septembra 1930. — **E. Vranc, učitelj.**

— **Učiteljska društva,** ki za lansko poslovno leto še niso v celoti poravnala svojih obveznosti napram glavni upravi, naprošam, da store to **najkasneje do 30. septembra t. l.** in nakažejo zaostanke s prispevki za september vred glavni blagajni. V nasprotnem slučaju bo treba izvajati sklep letošnje pokrajinske skupščine v Novem mestu, ki zahteva 1% zamudnih obresti od dneva zapadlosti plačila in po 3 mesecih ukinitev pošiljanja stanovskih listov (julij, avgust, september). Še enkrat prosim. — **Rado Grum,** glavni blagajnik.

— **Cenjenim šolskim vodstvom in predstojništvom** se tvrdka Ign. Vok, Ljubljana, kar najtopleje priporoča za nakup event. potrebnih šivalnih strojev za šolsko uporabo, katere dobavlja šolam po izjemnih cenah in pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji. — Glej današnji inserat!

— **Tovariši! Nabavljajte svoje potrebščine** pri tvrdkah, ki oglašajo v »Učit. tov.«. Pri nakupu se sklicujte na naše glasilo. Kdor podpira nas, tega podpiramo mi.

— **Smrtna kosa.** Umrla je tovarišica gdč. **Jalen Terezija,** učiteljica v Gorjah pri Bledu. Pred nekaj dnevi je še poučevala; v ponedeljek 15. t. m. pa je nenadoma preminula. Pokopana je bila 17. t. m. v Rodnah pri Breznici na Gorenjskem. Pogreba se je udeležilo mnogo učiteljstva iz radovljiškega okraja ter celo iz Most pri Ljubljani, kjer poučuje njen brat pisatelj Ivan Jalen. Na zadnji poti jo je spremljala tudi šol. mladina iz Gorij in Breznice z učiteljskim zborom. V imenu učiteljstva sta spregovorila poslovilne besede njen bivši upravitelj in sedanji sreski šol. referent g. Josip Vider in gdč. Hafnarjeva. Domač pevski zbor, pomnožen z učiteljstvom, je zapel nekaj v srce segajočih žalostink; marsikomu je zarosilo oko, ko so se poslovili od nje njeni učenci-ke pojoč, pod vodstvom tovarišice Denis Belarjeve, nagrobnico »Spomladi vse se veseli...« Pokojnica je uživala velik ugled in spoštovanje Gorjancev. Bila je vseskozi vestna in marljiva učiteljica, ki je z največjo vnemo izvrševala svoje šolske dolžnosti ter se tudi izvenšolsko udejstvovala. Svojim tovarišem in tovarišicam je bila dobra koleginja, zato jo bodo težko pogrešali. Naj v miru počiva! G. Jalenu, katehetu-pisatelju v Mostah ter ostalim naše iskreno sožalje! —**ok.**

— **Upravitelji in upraviteljice!** Potom Učiteljske gospodarske poslovalnice lahko naročite blago pri vseh tvrdkah, pri katerih sami želite. Poslužite se naročilnic! Ako jih nimate, pišite UGP v Maribor, da Vam jih pošlje!

— **Imam v zalogi več rabljenih učnih knjig** (Wider — Prva čitanka, Črnivec — Računica I. in II. del ter Katoliški katekizem iz l. 1923.). Prodam jih po znižani ceni. Šolsko upraviteljstvo v Kostanjevici na Krki.

— **Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** se ob priliki završitve nadvse pričakovanje lepo uspele 41. velike skupščine v Ribnici kar najiskreneje zahvaljuje ondotnima C. M. podružnicama za ves trud in brezprimerno požrtvovalnost, ki sta jo izkazali za to slavje. Prav posebno pa se zahvaljujemo g. strokovnemu učitelju Janku Troštu, ki je bil duša vsej prireditvi. Prisrčno se zahvaljujemo za lepe sprejemne govore g. Josipu Ančiku, Branki Peterlinovi in Božo Erjavcu, dalje g. Ivanu Novaku, gospe M. Klunovi, g. Jurjevčiču, g. Lesarju, ribniškemu Sokolu in gasilskemu društvu. Iskrena hvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je 41. velika skupščina tako veličastno izvršila. Iskrena hvala zavednemu prebivalstvu trga Ribnica za nepričakovano pozornost.

— **Tri muhe na en udarec.** Naročite šolske potrebščine potom UGP, ker s tem podprete oba Učiteljska doma in pov. UJU.

— **Društvo upokojenega učiteljstva** javi svojemu članstvu, da so bili v društvo sprejeti: gg. Reich Roza v Mariboru, Šošterič Aleš v Tvrdkovi pri Mur. Soboti, Kocbek Fran v Garnjem gradu, Lecker Matilda v Mariboru. Umrli so: Rojina Pavlina v Zg. Šiški, Tramte Mar. v Kamniku, Kabaj Miha v Komendi, Kolnik Augusta v Ljubljani, Raunacher Ema v Ljubljani, Kocbek Fran v Gornjem gradu. Izstopila je Bartl Josipina v Ljubljani.

— **Uspeh anket za naš radio.** Kakor lani, je naša postaja tudi letos razposlala vsem svojim naročnikom dopisnico s podrobnimi vprašanji o mnenju glede posameznih točk njenega programa. Odziv iz vrst poslušalstva sicer ni velik, vendar kažejo došli odgovori za našo postajo prav ugodne rezultate. V naslednjem hočemo podati na kratko v odstotkih zadovoljstvo oziroma nezadovoljstvo z delovanjem našega radia. Oddajni čas — nezadovoljnih 2%. Prosvetni program na splošno 3% nezadovoljnih. Kmetijska predavanja 3·4% nezadovoljnih, gospodinjske ure 4·25% nezadovoljnih, obrtna predavanja 6·5% nezadovoljnih. Proti literarni uri je 5·7%. Za francoščino se je izjavilo 33%, za nemščino 27·5%, za srbohrvaščino 22%, za češčino 13·4%, za ruščino 21%, za poljščino 11·4%, za italijanščino 11·4%. Z glasbenim programom na splošno so nezadovoljni 4%. Podrobno glasovanje pa kaže naslednjo sliko: Za reproducirano glasbo je 64%, proti 3·4%. Za zborovo petje je 46%, proti 9·4%. Za citre je 69%, proti 5%. Za harmonike je 64%, proti 12·3%. Nezadovoljstva je nadalje z radio orkestrom 10%, z radio kvartetom 7%, s solistovskimi nastopi 8·6%, z opero 7%, s tamburicami 9·4%, s cerkvenimi pesmimi v studiju 7·4%. Proti zabavnemu čtivu se je izrazilo 10·9%, proti otroškemu kotičku 7·4%, proti poročilom in športnim vestem ter proti drami in ljudskim igram pa 8%. Svoje zadovoljstvo s prenosi je izrazilo 61%, proti njim se je izjavilo 8·3%. Najboljši uspeh vsekakor kaže napovedovanje, ki je doživelo le 0·9% nezadovoljstva. — **T. R. L.**

— **Dravska župa skavtov in planink v Ljubljani** javlja, da se bo vršila njena redna letna skupščina dne 28. septembra 1930. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani hotela Union v Ljubljani. Vabljeni so vsi prijatelji skavtizma!

— **Učiteljica gdč. Inka Bercetova** je darovala pev. zboru UJU znesek 130 Din. Za velikodušni dar iskrena zahvala! — **Odbor.**

A. Črnivec, Petdelna računica za osnovne šole, I. in II. del (ločeno kakor doslej). Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani pripravlja novo izdajo gornjih dveh knjig, po katerih je bilo že delj časa stalno povpraševanje. Knjigi, prilagodeni novemu učnemu načrtu, je pregledal tudi že Glavni prosvetni svet; nista pa odobreni kot učni knjigi, ker se po učnem načrtu v I. in II. razredu osnovnih šol ne sme razen čitanke rabiti nobena druga knjiga pri pouku v šoli. Prav dobro pa bosta Računici služili učencem kot pomožni knjigi doma. Praksa je pokazala, da sta knjigi **brezpogojno potrebni;** zato se je Zaloga odločila za novo izdajo. Obe knjigi bosta na razpolago takoj prve dni oktobra t. l., založnica pa sprejema naročila že sedaj.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Iz Zveve drž. nameščevcev.

—z **Tajništvo zveze državnih nameščencev in upokojencev** posluje za stranke vsak dan razen sobot in dni pred prazniki ter nedelj oziroma praznikov, od 18. do 20. ure v prostorih Zveze v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 6, I. nadstropje, desno. Telefon Zveze ima štev. 3473.

—z **Dom Zveze nabavljalnih zadrug v Beogradu.** Glavna uprava Zveze nabavljalnih zadrug Zveze državnih uslužbencev je zgradila v Beogradu veliko poslopje, v katerem je v V. nadstropju tudi prenočišče za zunanje člane zadrug, kadar prihajajo po poslih v Beograd. V sobah so po dve do tri postelje z vso potrebno udobnostjo. V vseh prostorih vlada vzoren red in popolna snaga. Razen tople in mrzle vode, ki je vpeljana v vse sobe, se lahko zadružniki poslužujejo tudi kopalnic. — V podzemlju te zgradbe je otvorila uprava Zveze nabavljalnih zadrug uradniško menzo, ki je dosegla take uspehe, kakor doslej še nobena druga v Beogradu. Menza daje hrano 350 uradnikom. Kosilo in večerja velja 15 Din na dan. Zunanji zadružniki, ki prihajajo v Beograd, plačajo za kosilo 10 Din, za večerjo pa 9 Din. Hrana je prav dobra, postrežba pa točna in snažna. Za kosilo se nudi juha, pečenka, goveje meso z zelenjavo in solato, kruh je pa na razpolago po želji. Večerja obstoji iz juhe in pečenke s solato. Ob četrtkih in nedeljah je še poleg tega močnata jed. — Za prenočišče plačujejo zadružniki po 20 Din na dan, smejo pa prenočevati v Domu največ 3 dni. To zadružno prenočišče in uradniška menza je nedvomno eden največjih in najrealnejših uspehov glavnega odbora Zveze nabavljalnih zadrug. — »N. G.«

Šolski upravitelji — poslovodje krajevnih šolskih odborov!

Poslužite se naročilnic „Učiteljske gospodarske poslovalnice“ in naročite potrebščine za šole potom UGP.

Učiteljski pravnik.

—§ **Odmera potnih troškovnikov.** Krajevna kontrola pri ljubljanski finančni direkciji je opozorila le-to, da se v predloženih potnih računih državnih uradnikov običajno ponavljajo vedno iste napake, tudi formalnega značaja, posebno pa glede izračunavanja posameznih zneskov pristojbin. Da bi se ponavljanje teh napak vsaj za bodoče preprečilo, je izdala finančna direkcija odločbo, da bo vse potne račune, kate rebi krajevna kontrola v kakršnemkoli smislu popravila, oziroma dopolnila po odmeri in odobritvi potnega računa poslala polagaču računa na vpogled, še preden se izda računovodstvenemu odseku nalog za izplačilo. Urad, ki prejme tak vrnjen potni račun, naj ga dostavi predlagatelju računa s pozivom, da si zabeleži grajane napake in naj jih v bodoče pri sestavljanju potnih računov upošteva. Tudi uradni predstojnik naj si napake zapomni, ter naj v prihodnje nepravilno sestavljenih računov ne odobrava in ne predlaga več. To postopanje je bilo potrebno predvsem zato, ker predlagatelj računov, čim prejme povrnjene potne stroške, nima več pravice do pritožbe proti odmeri. Takih zakasnelih pritožb krajevna kontrola namreč ne bo več upoštevala. Zato naj predlagatelj računov vselej po upogledu zapiše na koncu računa: »Vzel na znanje. Z odmero se strinjam in se ne pritožim« ali pa: »Videl. Hkrati vložim pritožbo zoper odmero«, Na podlagi potnega računa, na katerem je dostavljena izjava, da predlagatelj soglaša z odmero, izda finančna direkcija računovodstvu nalog za izplačilo. Pritožbe se pa odstopajo obenem z računom krajevni kontroli, ki bo poslovala po določbi čl. 59. zakona o glavni kontroli in v smislu odloka obče seje glavne kontrole od 4. marca 1926. Opozarjamo na prednje vse uradništvo, katerega se ta odločba tiče, posebno še vse uradne predstojnike, naj se v interesu hitrega poslovanja teh navodil točno drže. Podrobnejše podatke o sestavljanju potnih računov pa vsebuje izčrpna in temeljita razprava »Povračevanje potnih in selitvenih stroškov«, ki jo izpod peresa znanega strokovnjaka na tem polju priobčuje že delj časa naše glasilo. — »Naš Glas«.

—§ **Oprema šolskih računov — kolkovanje in prometni davek.** Zaradi nejasnega pojmovanja okrožnice kraljevske banske uprave odd. IV. S. No. 829 glede taksiranja se pojasnjuje: Prosti kolkovanja so vsi računi in pobotnice, ki imajo označeno z žigom, da so oproščeni taks, navedenih v uradnem listu št. 3/1 iz leta 1924. in štev. 94/21 iz leta 1926. glasom rešenja finančnega okrajnega ravnateljstva v Ljubljani. V nikaki zvezi pa ni taksiranje računov z odtegnitvijo 1% davka na poslovni promet. Ta davek mora plačati stranka tudi takrat, če ima račun opombo, da se davek na poslovni promet plača neposredno.

—§ **Rodbinske pokojnine vdov drž. upokojencev.** Obči oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnilo št. 8731 od 20. februarja 1930., po katerem more vdova drž. uslužbenca navzlic določbi čl. 153. uradniškega zakona prejemati svojo **osebno in še moževo rodbinsko pokojnino, toda le v slučaju, če je pridobila obe ti dve pokojnini po zakonskih predpisih, ki so veljali še pred uveljavljenjem uradniškega zakona iz leta 1923.**, oziroma če je ti dve pokojnini prejemala že ko je ta zakon stopil v veljavo. V nasprotnem primeru ima pravo samo do ene pokojnine in sicer do večje. Če je vdova državnega uslužbenca sama državna uslužbenka, potem izgubi pravo do rodbinske pokojnine, dokler sama aktivno služi ne glede na to, na podlagi katerih zakonov si je priborila pravo do moževe rodbinske pokojnine. Prav tako nima tudi pravice do dveh pokojnin, če je eno od njih ali pa obe pridobila šele po uveljavljenju sedanjega uradniškega zakona. — »N.G.«

Po sklepu lista.

DVE VAŽNI IZJAVI G. MIN. PREDSEDNIKA O URADNIŠKEM ZAKONU IN SOKOLSTVU.

Ob svojem bivanju v Zagrebu je g. ministrski predsednik general Peter Živković, sprejemajoč razne deputacije, dejal zastopnikom uradništva, ki so ga prosili, naj se uradniški zakon popravi zlasti glede določil, ki se tičejo nižjih kategorij in upokojencev, sledeče:

»Tukaj je mnogo stvari, ki se morajo izenačiti. Uradniški zakon ni baš posebno dober. Sedaj sem odredil komisijo, ki ima reševati samo materijalno vprašanje in na katerem temelju naj rešimo vprašanje, kako izboljšati položaj nižjih kategorij: ali naj znižamo plače onim, ki imajo preveč, ali pa naj samo zvišamo plačo onim, ki imajo premalo. To je odvisno od budžeta in od finančnih možnosti. To je torej čisto finančno vprašanje, čisto tako, kakor vi sami pravite, kolikor je mogoče. Treba je zbrati statistične podatke o upokojencih in aktivnih uradnikih, da se vidi finančni efekt. V vsakem slučaju vlada ne bo gluha za potrebe uradnikov nižjih kategorij in upokojencev in bo storila vse v mejah finančne možnosti. V tem oziru moram posebno opozoriti na poštarje. Toda preveč, gospodje, ne smete pričakovati. Kajti, kdo bo plačal? Država, to smo mi sami in mi moremo od nje jemati samo toliko, kolikor ji moremo dati.«

Zastopnikom Sokola kraljevine Jugoslavije je g. ministrski predsednik dejal:

»Treba je vsakemu tolmačiti pravo sokolsko misel. Treba je posebno bivšim Sokolom povedati, kakšne so nove intencije v razliki od starih, ki so bile. Staro je zamenjano z novim, v katerem je enako mesto za vse, za bivše Sokole in za nove Sokole, naj so pripadali katerikoli prejšnji telovadni organizaciji.« »Slovenec«.

— **Delovno občestvo za učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol Dravske banovine** se bo vršilo dne 3. in 4. oktobra 1930. v Ljubljani. Poleg poročil gg. voditeljev so na sporedu aktualna predavanja. Važnejše predloge glede organizacije, oziroma pouka na kmetsko-nadaljevalnih šolah je poslati kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani do 26. septembra. Delovno občestvo je obvezno za vse voditelje. Istočasno z občestvom bo razstava učil in učnih pripomočkov za pouk na kmetsko-nadaljevalnih šolah. Za to razstavo naj pošljejo voditelji primerna učila, ki so jih ali sami izgotovili ali pa so jih za šolo nabavili in ki so se izkazale kot dobra. Vsa učila se naj uradno pošljejo kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani vsaj do 27. septembra 1930. **Za učiteljice gospodinjskih nadaljevalnih šol** se vrši delovno občestvo z razstavo dne 6. in 7. oktobra 1930. v Ljubljani. Za to razstavo so merodajne iste smernice, kakor za razstavo učil za kmetsko nadaljevalne šole. — **Ponatiskujemo to notico iz dnevnih listov,** istočasno pa obžalujemo omalovaževanje učiteljskega stanu in njega organizacije, da se pri taki objavi prezre glasilo organizacije, ki je zelo mnogo storila za razvoj omenjenega šolstva in je žrtvovala celo lastna sredstva v to svrho.

— † **Zupanec Ivana,** učiteljica v pokoju. V Ribnici na Dolenjskem je umrla učiteljica v pokoju gospa Zupanec Ivana. Preostalim naše sožalje!

Listnica uredništva.

Ostali so sledeči **članki:** Gospodarsko zadružni tečaj belokranjskega učiteljstva. — Domačički tečaj v Pančevu. — Vprašanje naših šolskih stavb in šolske higijene. — Pevski zbor UJU.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: **Wallet Express,** Ljubljana Stari trg 19.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana — Stari trg 9.

Olje proti prahu, pisalna kreda, morske gobe, slikarske potrebščine nabavite ugodno pri firmi • CENTRALA V LJUBLJANI **MEDIĆ-ZANKL** TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV LASTNIK FRANJO MEDIĆ • Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj preprostih do najfinejših lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klej, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

Najbolj priporočljivi so **„PFAFF“ šivalni stroji** posebno za šolsko uporabo vsled lahkega teka. Pouk o vezenju in krpanju perila brezplačen. Ugodne cene. Plačljivo tudi na obroke. **Šolska vodstva dobe popust.**

IGN. VOK, LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica 7

Podružnice: **Kranj,** Glavni trg 140 — **Novo mesto** Glavni trg — **Celje,** Miklošičeva ulica 2

Vse potrebščine za ročna dela dobavlja **L. Putan CELJE**

UČITELJICE DOBIJO **10% popusta.**

★ *L. MIKUŠ* *LJUBLJANA* *MESTNI TRG št. 15* *DEŽNIKI* *Na malo. Na veliko.* *Ustanovljeno leta 1839.* *Telefon štev. 2.282.* ★

Primerna ter koristna darila so samo *Gritzner in Adler* *šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši materijal in lepa oprema samo pri* *JOSIP PETELINC, LJUBLJANA* *Telefon 2913* *blizu Prešernovega spomenika.* *Telefon 2913* *Za šolo in učiteljstvo poseben popust.*

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani

Glavni in odgovorni urednik **Ivan Dimnik** v Ljubljani. ≋ Za oglasni del odgovarja **Rado Grum** v Ljubljani. ≋ Izdajatelj: UJU — poverjeništvo Ljubljana, odgovarja **Andrej Skulj** v Ljubljani. ≋ Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja **France Štrukelj** v Ljubljani.